

کتاب

ماجرای ملاقات با فتینی در بانک جهانی

علاقه‌مند شدم که آقای فتینی را از نزدیک ببینم تا بیشتر در جریان دیدگاه‌هایش قرار بگیرم. تا اینکه در سال ۹۰ به‌عنوان نماینده وزارت اقتصاد در اجلاس دوره‌ای بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول در واشنگتن شرکت کردم. آنجا بود که برای اولین بار با وی ملاقات کردم. آن زمان طرح اجرا شده بود و من درباره اجرایی شدن طرح از آقای فتینی سؤال کردم. او گفت: «اقدامی که شما انجام دادید بعد از طرح مصدق در خصوص ملی کردن نفت بزرگترین طرح اصلاحی اقتصاد ایران است.» در هر صورت آن زمان من در جریان دیدگاه‌های فتینی قرار داشتم. او اگرچه با این موضوع خیلی موافق بود اما نظرش این بود که منابع این طرح در ادامه باید به سمت تولید و سرمایه‌گذاری برود. در سال ۹۲ مجدداً به اجلاس بهار IMF در واشنگتن سفر کردم و دوباره او را ملاقات کردم. فتینی روحیات خاصی داشت و طبق گفته خودش یکی از دلایلی که در بانک جهانی ارتقای زیادی پیدا نکرده بود به خاطر علاقه شخصی‌اش به ایران، احمدی‌نژاد و رهبر معظم انقلاب بود.

چرا آثار اجرایی هدفمندی یارانه‌ها دیده نشد؟

فرزین: چون فازهای بعدی طرح هدفمندی یارانه‌ها اجرا نشد، در حال حاضر هیچ یک از آثارش دیده نمی‌شود، چرا که هدف ما این نبود که قیمت بنزین را به چهارصد تومان تغییر بدهیم و ۱۰ سال دیگر، بنزین به این صورت قیمت‌گذاری شود

گزارش

اجرای طرح تحول اقتصادی و پرداخت یارانه‌های نقدی ۴۵۵۰۰ تومانی برای اولین بار در سال ۸۹، مباحث کتابی است با عنوان درس‌هایی از هدفمندی یارانه‌ها نوشته مهدی مهرپور که در گفت‌وگو با محمدرضا فرزین، دبیر ستاد هدفمندی یارانه‌ها در دولت‌های نهم و دهم حاصل شده است. در این کتاب، فرزین توضیحات کاملی را درباره مراحل اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها ارائه کرده است. در این شماره نیز، برخی بحث‌های بیمه‌ای را در خصوص اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها مطرح کرده است.

● نمی‌شد این حمایت‌ها به صورت خدمات تأمین اجتماعی ارائه شود؟ این روش نه مشکلات یارانه نقدی و نه مشکلات سید کالایی را داشت.

ببینید این روش‌ها، طرح‌ها را از هدف اولیه خودش دور می‌کرد. هدف چه بود؟ هدف این بود که با افزایش قیمت حامل‌های انرژی در کشور، یارانه پرداختی که به صورت غیرمستقیم به انرژی داده می‌شد کاهش یابد و به روش جدیدی پرداخت شود. این روش جدید اولاً باید به حفظ

تبادل بودجه‌ای طبقات متوسط کمک کند. دوماً سهم بیشتری به طبقات آسیب‌پذیر جامعه برسد، ضمن اینکه هزینه‌های آن برای اغنیا بیشتر باشد و از طرف دیگر ساختار بازار آنها نیز آسیب نبیند. یارانه نقدی این اهداف را تأمین می‌کرد. به نظر من تأمین اجتماعی می‌توانست این اهداف را تأمین کند؟

● نظام تأمین اجتماعی می‌توانست این منابع را از طریق بیمه بیکاری یا بیمه درمانی یا حتی

مشمول می‌شدند و این پاسخگوی هزینه‌های افزایش قیمت انرژی و نان در سال اول طرح نبود. ساختار نظام تأمین اجتماعی کشور دارای بوروکراسی پیچیده‌ای است. راه‌های ایجاد فساد و سوءاستفاده در آن زیاد است که هزینه آن به این طرح تحمیل می‌شد، بنابراین نمی‌توانستیم نظام پرداخت شفاف و عادلانه نقدی را با این نظام پیچیده و پرهزینه جایگزین کنیم، اما در خصوص پرداخت هزینه درمان یا به عبارتی پوشش هزینه‌های درمانی مردم از طریق منابع یارانه‌ای در کارگروه، مطالعاتی داشتیم و جلساتی نیز با مدیران تأمین اجتماعی و وزارت بهداشت و درمان در خصوص شیوه‌های کار برگزار کردیم، اما به این اطمینان نرسیدیم که اختصاص منابع به روش‌های ذکر شده می‌تواند کارآمدتر از روش تأمین اجتماعی شود، البته در آن زمان فشار زیادی از کمیسیون

بهداشت مجلس شورای اسلامی برای اختصاص درصدی از منابع به بخش بیمه درمان وجود داشت که بعداً و پس از اجرای طرح در آذر ۸۹، در قانون برنامه پنجم گنجانده شد. آنجا هم نظر دبیرخانه هدفمندی آن هم پس از قریب به یک سال برگزاری جلسه با متولیان وزارت بهداشت و درمان و سازمان تأمین اجتماعی این بود که این طرح به افزایش تعرفه‌های پزشکان در بخش بیمارستان‌های دولتی و متعاقب آن افزایش تعرفه‌های پزشکان در بیمارستان‌های خصوصی منجر خواهد شد و عموم منابع به جیب گروهی از پزشکان خواهد رفت. از طرف دیگر در بلندمدت قابل تداوم نیست. اتفاقی که با اجرای این طرح در دولت آقای روحانی رخ داد و دیدیم که تورم بخش بهداشت و درمان در سال‌های اول اجرای این طرح بسیار بیشتر از سایر بخش‌ها بود و دولت را

